[1]यश्चास्मिन्सुखाभावोऽप्युक्तस्तस्य वैषयिकसुखपरत्वान्न विरोधः ।

[2]उक्तं हि—

'यच्च कामसुखं लोके यच्च दिव्यं महत्सुखम् ।
तृष्णाक्षयसुखस्यैते नार्हतः षोडशीं कलाम्[3] ॥'

'सर्वाकारमहंकाररहितत्वं व्रजन्ति चेत् ।
अत्रान्तर्भावमर्हन्ति दयावीरादयस्तथा ॥'

आदिशब्दाद्धर्मवीरदानवीरदेवताविषयरतिप्रभृतयः[8] ।

तत्र देवताविषया रतिर्यथा—

'कदा वाराणस्यामिह सुरधुनीरोधसि वस-
न्वसानः कौपीनं शिरसि निदधानोऽञ्जलिपुटम् ।
अये गौरीनाथ ! त्रिपुरहर ! शंभो ! त्रिनयन !
प्रसीदेति क्रोशन्निमिषमिव नेष्यामि दिवसान् ॥'

अथ मुनीन्द्रसंमतो वत्सलः—

स्फुटं चमत्कारितया वत्सलं च रसं विदुः ।
स्थायी वत्सलतास्नेहः पुत्राद्यालम्बनं मतम् ॥ २५१ ॥

सहकृतानि बाह्येन्द्रियाणि स्वे स्वे विषये महत्त्वसंनिकर्षादिसहकारिनिरपेक्षाणि वर्तन्ते स एव युक्तवियुक्तः । तद्दशायामित्यर्थः । अस्मिञ्शान्तरसे ॥ नन्वत्र शमरूपसुखसत्त्वेन न सुखमित्यसंगतमत आह—**यच्चेति** । तृष्णाक्षयसुखस्य शमसुखस्य । एते कामसुखदिव्यसुखे ॥ **सर्वाकारं** सर्वप्रकारम् । एतेनाहंकारसामान्याभावः प्रतीयते । (**सर्वेति** । सर्वं देहेन्द्रियादि आकार आश्रयो यस्य तत्तथा । अहंकारोऽभिमानः, तद्रहितत्वं तद्भावं व्रजन्ति । दयावीरादिनायका इति शेषः । यदि दयावीरादिनायका देहेन्द्रियादिविषयकाभिमानशून्या भवन्ति, तदा दयावीरादयो रसाः शान्तरसस्वरूपा भवन्तीति तदर्थः । अभिमानश्च देहेन्द्रिययोरहमित्यारोपः । देहादिसंबन्धिनि पुत्रादौ ममेत्यारोपश्च ।) **अत्र** शान्तरसे ॥ **तत्रेति** । शान्तरसान्तर्भूतेषु दयावीरादिषु मध्ये । शान्तरसस्यान्तर्भूतदेवताविषयरतिरित्यर्थः ॥ **कदेति** । कस्यचिच्छैवस्योक्तिरियम् । अत्र कौपीनपरिधानेच्छया अहंकारनिवृत्तिः प्रतीयते ॥ केषाञ्चिन्मतं वत्सलरसमाह—**स्फुटमिति** । उत्कटमित्यर्थः । **विदु-**

---

१. किं च तस्यामवस्थायां सुखमप्यस्ति' इति ग. २. तथा चोक्तम्' ग. ३. 'इति' इत्यधिकं ग. पुस्तके. ४. 'दानवीर' इति नास्ति ग-पुस्तके. ५. 'रतिभावादयः' ग. ६. 'निरहंकारधर्मवीरो यथा जनकादिः, इत्यधिकं ग-पुस्तके. ७. 'देवताविषयपरिभावादयः' ग. ८. 'तत्र स्थायी वत्सलता' इति ग. ९. 'सर्वेति—' इत्यारभ्य 'ममेत्यारोपश्च' इत्यन्तः पाठः पुस्तकान्तरे नास्ति. क्रोडपत्रस्थ इवं प्रतिभाति.